

Nr 148

Av herr **Wiklund m. fl.**, om ökade möjligheter till fritidssysselsättningar för vissa värnpliktiga.

Ett ökat antal värnpliktiga från tätorterna uttages numera för första tjänstgöring vid militära förband på stort avstånd från hemorten. Detta torde bl. a. sammanhånga med ändrad befolkningsfördelning och förändringar i förläggningen av de militära styrkorna. På grund av de långa avstånden mellan tjänstgöringsplatsen och hemorten är det endast i undantagsfall som nu åsyftade värnpliktiga kan resa hem under fritiden, t. ex. under de vanliga helgedigheterna. Detta synes i åtskilliga fall kunna medföra vissa anpassningssvårigheter med åtföljande problem.

De olika förbanden ordnar alltefter råd och lägenhet — genom sin personalvårdsorganisation — sysselsättning för dessa värnpliktiga. Emellertid synes organisationen vara underdimensionerad och sålunda inte motsvara de behov som gör sig gällande. Det råder dessutom brist på medel för verksamheten. De medel som står till förfogande är främst personalkassans tillgångar, som i första hand utgörs av inkomster från marketenterirörelse och från kassan tillhörande fastigheter och anläggningar, men kan även bestå av s. k. utjämningsmedel. Personalkassans medel skall i första hand bestrida kostnader för trevnadsanordningar för värnpliktigt underbefäl och meniga och i andra hand för förströelseverksamhet, bildningsverksamhet, idrott och skytte. Utjämningsmedlen — som utgörs av inkomster från försäljningen av matavfall eller dylikt — skall i första hand tagas i anspråk för fritidsundervisning samt föreläsnings- och biblioteksverksamhet. Som regel är de medel som förbanden disponerar genom sina personalkassor för nu antydda ändamål mycket begränsade.

Varje år anvisas över budgeten en summa att inom krigsmakten användas för fritidsundervisning (437 000 kr. för budgetåret 1965/66; för nästa budgetår har i årets statsverksproposition föreslagits en höjning med 70 000 kr. men detta endast på grund av automatiska kostnadsökningar).

Bestämmelserna för medlens användning är dock rätt snäva, och verksamheten kan därför i stort endast bedrivas i mera traditionell stil som studiecirkel, korrespondenskurser och dylikt.

För de värnpliktiga, varom nu är fråga, skulle man behöva ordna en mera differentierad och rörlig sysselsättning under fritiden. De lockas endast i begränsad omfattning av den traditionella fritidsundervisningen. Nya initiativ måste därför tagas och möjligheter skapas för deras genomförande.

Tänkbara åtgärder vore olika idrottsliga sysselsättningar, anordnandet av utfärder med speciell inriktning, fjällvandringar, fisketurer och vintertid utförsäkning, anläggande och sedan utnyttjande av banor för specialidrotter m. m. För sådana åtgärder fordras bl. a. utrustning med viss materiel och i varje fall att ökade medel ställes till förfogande. Förbandscheferna borde få relativt fria händer att bestämma över eventuellt ökade medels användning, vilket bör kunna stimulera till nya initiativ.

En verksamhet, som ovan skisserats, torde ha sitt stora värde inte bara som trivselfrämjande åtgärd utan skulle säkert kunna förhindra alkoholmissbruk och andra personliga svårigheter.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag till åtgärder för anordnande av mera varierade fritidssysselsättningar och ökade möjligheter till dylika sysselsättningar för värnpliktiga som placerats vid förband på stort avstånd från hemorten och därför endast i starkt begränsad omfattning kan utnyttja sin fritid för hemresa.

Stockholm den 20 januari 1966

Daniel Wiklund

Elias Jönsson
i Ingemarsgården

John R. Anderson